

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації

Силабус навчальної дисципліни
«Етика та деонтологія у фармації»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестр: 1, 3 1, 2 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації Одеса, вул. Малиновського, 37
Викладач(-і)	Д. фарм. н., проф. Ліана Унгурян Ст. викладач Оксана Степанова
Контактна інформація	E-mail: oksana.stepanova@onmedu.edu.ua liana.unguryan@onmedu.edu.ua Консультації: з 14.30 до 16.00 щовівторка, з 09.00 до 13.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом є - етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти та норми професійної поведінки фармацевтичних працівників.

Пререквізити: ґрунтується на отриманих під час навчання загальних знань з таких навчальних дисциплін як «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова» (за професійним спрямуванням), «Вступ у фармацію», «Фармацевтичне право та законодавство», «Основи економіки у фармації», «Фармакологія», «Технологія ліків», «Етика та деонтологія у фармації», «Інформаційні технології у фармації», «Світова фармацевтична дистрибуція», «Психології спілкування».

Постреквізити: закладає основи вивчення здобувачами фармацевтичного менеджменту та маркетингу, фармацевтичного права та законодавства,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації

організації та економіки фармації, фармакоекономіки, фармацевтичної логістики, що сприяє формуванню навичків застосовувати знання у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою є - формування системи знань з моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології для подальшого належного виконання професійних обов'язків фахівцями фармації.

Завдання: засвоєння сутності основних понять моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології; набуття вмінь з використання базових інструментів успішного спілкування та взаємодії; вирішення моральних та комунікативних проблем, пов'язаних з практичною діяльністю фармацевтичного працівника.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- *знати:* історичні аспекти розвитку вчення про етику; становлення фармацевтичної етики, біоетики, деонтології; принципи етичних взаємовідносин лікар – хворий – провізор, провізор – колеги, провізор - медичний представник, провізор – працівники оптових фірм, провізор – представники контролюючих органів; вимоги ВООЗ до сучасних провізорів; основні положення Належної аптечної практики; основні положення Етичного кодексу фармацевтичних працівників України; стандарти обслуговування відвідувачів (алгоритм спілкування провізора із відвідувачем аптеки); основи професійних комунікацій; особливості поведінки людини від типу нервової систем та диференційований підхід до відвідувачів аптек; складові іміджу аптечного закладу; про вплив мотиваційних факторів на діяльність провізорів; про необхідність втілення біоетики в сучасну фармацію та медицини, про зростання ролі біоетики в сучасному суспільстві, медицині та фармації; про етичні критерії ВООЗ з просування ЛЗ на ринок, їх мету, сферу використання; Правила належної промоції фармацевтичними компаніями лікарських засобів професіоналам охорони здоров'я; про діяльність медичних працівників як інформаційної ланки між виробниками ЛЗ, фірмами-постачальниками ЛЗ і аптечною мережею та лікарями; сутність поняття «управлінська етика», вплив її на ефективну роботу аптечних та фармацевтичних закладів; адаптація нових працівників як показник позитивного морально-психологічного клімату; про права та відповідальність фармацевтичних працівників; приклади (події, що трапляються в практичній діяльності) належного та неналежного виконання професійних обов'язків фармацевтичними працівниками.

- *вміти:* визначати місце фармацевтичної етики, біоетики в системі знань про мораль; формулювати власну думку щодо сучасних досягнень науки та практики медицини з точки зору етичних аспектів; аналізувати взаємовідносини лікар-хворий-провізор з точки зору етичних та біотичних принципів;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації

характеризувати мовну та психологічну культуру ділового спілкування; використовувати інструменти професійних комунікацій; Інтерпретувати вимоги ВООЗ до сучасного провізора; трактувати основні положення Етичного кодексу фармацевтичних працівників України та інших країн; виконувати алгоритми спілкування провізора із відвідувачами аптеки; визначати професійність провізора в наведених прикладах-діалогах із пацієнтами; інтерпретувати вимоги Належної аптечної практики (GPP); аналізувати фактори сьогодення, що негативно впливають на діяльність аптек (за матеріалами ВООЗ); характеризувати біоетичні аспекти клінічних випробувань ЛЗ; проводити ретроспективний огляд розвитку біоетики; аналізувати ситуаційні завдання з питань біоетики; пояснювати етичні критерії ВООЗ з просування ЛЗ на ринок, визначати їх мету та сферу використання; виконувати рекомендації з Належної промоції фармацевтичними компаніями лікарських засобів професіоналам охорони здоров'я; аналізувати особливості реклами ЛЗ та ВМП серед працівників системи охорони здоров'я та населення; пояснювати роль етики бізнесу на сучасному етапі розвитку суспільства; визначати фактори, які впливають на морально-психологічний клімат в організації; вирізняти належне та неналежне виконання професійних обов'язків фармацевтичними працівниками; розробляти орієнтований перелік рис професійності та навичок фармацевтичного працівника для належного виконання професійних обов'язків; пояснювати види відповідальності фармацевтичного працівника.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання. Дисципліна буде викладатися у формі лекційних занять (10 год), практичних занять (30 год.) і організації самостійної роботи студентів (50 год.).

Консультації – індивідуальні.

При проведенні практичних занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи здобувачів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття і сутність моралі, етики, деонтології. Професійна моральність та етика фармацевтичних працівників.

Тема 2. Етика і алгоритми спілкування фармацевтичних працівників з пацієнтами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

- Тема 3.* Етика і алгоритм спілкування фармацевтичних працівників з лікарями.
- Тема 4.* Етика і алгоритми спілкування фармацевтичних працівників з колегами та медичними працівниками фармацевтичних фірм.
- Тема 5.* Поняття культура та корпоративна культура фармацевтичних закладів та організації. Вплив референтних груп на мотивацію людини.
- Тема 6.* Типи корпоративних культур. Складові корпоративної культури.
- Тема 7.* Конфлікти в організації, управління конфліктною ситуацією.
- Тема 8.* Мотивація в діяльності провізора.
- Тема 9.* Поняття біоетики. Зростання ролі біоетики в сучасному суспільстві, медицині та фармації.
- Тема 10.* Етичні комітети.
- Тема 11.* Захист прав пацієнтів при проведенні клінічних випробувань нових лікарських засобів.
- Тема 12.* Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок. Рекламування лікарських препаратів серед лікарів та населення.
- Тема 13.* Робота медичних представників. Самостійне лікування безрецептурними препаратами в світовій практиці.
- Тема 14.* Етика бізнесу. Управлінська етика та етика трудових відносин.
- Тема 15.* Права та соціальний захист фармацевтичного працівника. Правопорушення та відповідальність.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., та ін. Тексти лекцій з дисципліни «Етика та деонтологія у фармації». Одеса: ОНМедУ, 2020. 110 с.
2. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В. та ін. Етика та деонтологія у фармації: практикум. Одеса: ОНМедУ, 2020. 45 с.
3. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., та ін. Етика та деонтологія у фармації: навч. метод. посіб. Одеса: ОНМедУ, 2019. 90 с.
4. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. 16 с.
5. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д., Мельничук Т. Ф. Чуприк Н. В. Етика ділового спілкування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 344 с.
6. В. Л. Петрушенко. Етика та естетика. 2-ге видання, виправлене та доповнене: навч. підруч. / за ред. В. Л. Петрушенко. Львів: Новий світ-2000, 2018. 306 с.
7. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів. навч. посіб. для студентів ВНЗ / за ред. Т. П. Яхно. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 175 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармацевції

8. Sofronova I. V., Malyi V. V., Timanyuk I. V., Kobets M. N., 2015. Ethics and deontology in pharmacy: texts of lectures. Kharkiv: NUPh, 2015. 68 p.
9. V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, Z. R. Safiulina, Ethics and deontology in pharmacy: meth. recom. for seminar classes. Kh: NUPh, 2015. 50 p.
10. Pharmaceutical Law and Legislation: the textbook for applicants for higher education / A.A. Kotvitskaya, I.V. Kubarieva, A.V. Volkova et al. Kharkiv: NUPh : Golden Pages, 2019.204 p.
11. Brenner, S. N. Ethics program and their dimensions / S. N. Brenner // Journal of Business Ethics. – 2015. – № 11. – P. 391-399.
12. Pharmacy Student Survival Guide, 2e/ Ruth E. Nemire, Karen L. Kier// -2019 UK
13. Mnushko, Z. N. Management and marketing in pharmacy. P. I. Management in pharmacy: Texts of Lectures / Z. N. Mnushko, I. V. Sofronova, I. V. Pestun. – Kh.: PH of NUPh, 2016. – 148 p.
14. Pharmaceutical Law and Legislation: the textbook for applicants for higher education / A.A. Kotvitskaya, I.V. Kubarieva, A.V. Volkova et al. Kharkiv: NUPh: Golden Pages, 2019.204 p.

Додаткова література:

1. Котвіцька А. А., Сурікова І. О., Гавриш Н. Б. Дослідження впровадження етичного кодексу фармацевтичних працівників України у практичну діяльність. Соціальна фармацевція в охороні здоров'я. 2015. Вип 1. С. 45-52.
2. Світлична Є. І., Берестова А. А., Тележкіна О. О. Фахова мова фармацевта: базовий підруч. для студентів вищ. фармацев. навч. закл. (фармац. ф-тів.) IV рівня акредитації. 2-ге вид., випр. та допов. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2017. 312 с.
3. Котвіцька А. А., Чмихало Н. В. Ретроспективний огляд формування моральних принципів медичної та фармацевтичної етики. Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: матеріали II Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. 27-28 берез. 2014 р. / НФаУ, м. Харків, 2014. С. 101-103.
4. Носик О. М., Буніна Г. Д. Вплив корпоративної культури на ефективність функціонування підприємства. Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку: матеріали доп. IV наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Харків, 3 листопада. 2015 р. X. 2015. С. 22-23.
5. Мнушко З. М., Діхтярьова Н. М. Менеджмент та маркетингу у фармацевції. Ч. II. Маркетинг у фармацевції: підручн. для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / за ред. З. М. Мнушко. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. 512 с.
6. Ящук І.С., Петкова І.Б., Унгурян Л.М., Вишницька І.В., Каравелкова Ю.С. Навчання персоналу – один із стратегічних напрямків підвищення конкурентоспроможності фармацевтичних підприємств. Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики: матер. VII міжнарод. наук.-практ.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

- конференції з міжнар. участю 15 листопада 2019 р. / ред. кол.: О.В. Посилкіна, О.В. Літвінова, Я.Г. Онищенко. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. С.118-119.
7. Ящук І. С., Унгурян Л. М., Беляєва О. І. Якісно впровадженні інструменти управління як один із ефективних методів досягнення стратегічних цілей фармацевтичної організації. Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: матер. VIII між. наук. - практ. дистанц. конф. м. Харків, 19 берез. 2020 р. Харків, 2020. С. 68 - 69.
8. Фатєєва К.О., Смирнова О.В., Александрова О.О., Образенко М.С. Синдром «професійного вигорання» у працівників фармацевтичної галузі та основні підходи до його вивчення. Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для студентів та молодих вчених): наук.- практ. конф. з міжнар. участю, присвячена 150-річчю з дня народження В. В. Вороніна. Одеса, 9-10 квітня 2020 року: тези доп. Одеса: ОНМедУ, 2020. С. 50.

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання студентів відбувається на кожному практичному занятті (повинно бути опитано не менше 30 % студентів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

Робоча програма курсу передбачає виконання за бажанням здобувача *індивідуальної самостійної роботи здобувача (ІСРЗ)*: 1) виступ здобувача із самостійно підготовленою доповіддю на кафедральному турі щорічної університетської наукової конференції. 2) захист реферату на семінарському занятті. 3) виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - мапи, презентації, стенди тощо). Оцінка за індивідуальне завдання нараховується здобувачу лише за умов успішного його виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності. Тематика індивідуального завдання може бути запропонована викладачем або здобувачем.

Підсумковий контроль не передбачено програмою.

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залік», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00. Залік виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

округлене до 2 (двох) знаків після коми). Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS). Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, здобувачі оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання відповідає загальним правилам в ОНМедУ. Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання; повторне проходження оцінювання.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету.